

Η «Πράσινη Δευτέρα», χωρίς κρέας ή ψάρι, δεν είναι απλά ένα *gadget* φιλικό προς το περιβάλλον

Η δεύτερη εκστρατεία "[Πράσινη Δευτέρα](#)" ξεκίνησε (στην Γαλλία) τη Δευτέρα, 28 Σεπτεμβρίου 2020. Αυτή η εθνική δράση κινητοποίησης συνίσταται στην αντικατάσταση του κρέατος και των ψαριών κάθε Δευτέρα. Κατά τη διάρκεια της πρώτης εκστρατείας που ξεκίνησε τον [Ιανουάριο του 2019](#), δεσμεύτηκαν να κάνουν χορτοφαγικές τις Δευτέρες, καλώντας τους Γάλλους να κάνουν το ίδιο. [Η πρώτη αξιολόγηση ήταν ενθαρρυντική](#), με καλή παρακολούθηση, ιδίως [στην πανεπιστημιακή εστίαση](#). Μια αρχική μελέτη αξιολόγησης έδειξε ότι η πλειοψηφία των συμμετεχόντων [ήθελε να συνεχίσει το πείραμα](#), και επίσης προσδιόρισε τα χαρακτηριστικά των [πιο συνεπών συμμετεχόντων](#) .

Στόχος της «Πράσινης Δευτέρας» είναι να ξεκινήσει [μια δυναμική πρασινίσματος των τροφίμων](#). Αυτό συνάδει με τον στόχο που προτείνεται από τη [Σύμβαση για το Κλίμα των Πολιτών](#) για μείωση της κατανάλωσης κρέατος και γαλακτοκομικών προϊόντων κατά 20% έως το 2030.

Assiette végétarienne (Einladung_zum_Essen / Pixabay

Σε ένα πλαίσιο όπου οι περιβαλλοντικές πολιτικές έχουν επικεντρωθεί σε μεγάλο βαθμό στις μεταφορές, η "Πράσινη Δευτέρα" προσφέρει την ευκαιρία να προβληματιστούμε σχετικά με τις οικολογικές επιπτώσεις των τροφίμων μας.

"Πράσινη Δευτέρα" 2020

Η δεύτερη εκστρατεία "Πράσινη Δευτέρα" επικεντρώνεται στα όσπρια.

Η κατανάλωση των τελευταίων έχει μειωθεί απότομα στη Γαλλία τον τελευταίο αιώνα και είναι σήμερα [μια από τις χαμηλότερες στον κόσμο](#). Πλούσια σε πρωτεΐνες, φυτικές ίνες και σύνθετους υδατάνθρακες, συνιστώνται από [διατροφικούς οδηγούς](#). [Η έκθεση EAT Lancet](#) (2019) προτείνει έναν «στόχο για την υγεία» της κατανάλωσης οσπρίων 75 γραμμαρίων την ημέρα, περίπου 10 φορές περισσότερο από ό,τι σήμερα στη Γαλλία.

Το σενάριο της «Πράσινης Δευτέρας» που μελετήθηκε αντιστοιχεί σε μείωση κατά 15% της κατανάλωσης κρέατος και ψαριών (που ισοδυναμεί με μία χορτοφαγική ημέρα την εβδομάδα), η οποία αντικαθίσταται από όσπρια προκειμένου να διατηρηθεί σταθερό το επίπεδο θερμίδων. Με βάση [τα στοιχεία του Anses](#), (Εθνικός Οργανισμός Ασφάλειας της Υγείας, τροφίμων, περιβάλλοντος και εργασίας) ο μέσος όγκος κρέατος που προσλαμβάνεται καθημερινά από κάθε Γάλλο (εξαιρουμένων των πουλερικών) θα αυξηθεί από 47 σε 40 γραμμάρια και ο όγκος των πουλερικών από 26 σε 22 γραμμάρια.

Το σενάριο της "Πράσινης Δευτέρας" θα οδηγούσε στη συνέχεια σε τριπλασιασμό της θέσης των οσπρίων στη διατροφή μας.

Affichage de la campagne 2020. Louise Bègue Teissier

Κλιματικές επιπτώσεις

Ποιος είναι ο αντίκτυπος του σεναρίου της "Πράσινης Δευτέρας" στις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου; Σύμφωνα με την πιο ολοκληρωμένη μελέτη αποτυπώματος τροφίμων που

δημοσιεύθηκε στο [Science](#), το βόειο κρέας παράγει περισσότερες από 50 φορές περισσότερες θερμίδες ή πρωτεΐνες από τα όσπρια, και το χοιρινό κρέας περίπου 5 φορές περισσότερο.

[Υπολογίζοντας τον αντίκτυπο του άνθρακα από τα δεδομένα ισχύος της Ademe](#), (Οργανισμός Οικολογικής Μετάβασης) το σενάριο της "Πράσινης Δευτέρας" θα εξοικονομήσει περίπου 100 κιλά ισοδύναμου CO₂ (CO₂e) ανά άτομο ανά έτος.

Πολλαπλασιάζοντας με τον αριθμό των ενηλίκων στη Γαλλία, επιτυγχάνουμε συνολική μείωση περίπου 5 εκατομμυρίων τόνων CO₂e, μείωση των εκπομπών τροφίμων κατά περισσότερο από 5%.

Σύγκριση με τις μεταφορές

Συγκριτικά, το μέτρο της κυβέρνησης για τη μείωση της μέγιστης ταχύτητας στις εθνικές οδούς από 130 σε 110 km/h θα μειώσει, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις [του υπουργείου Οικολογίας](#), τις εκπομπές CO₂e κατά 1,5 εκατομμύρια τόνους ετησίως. Έτσι, "Πράσινη Δευτέρα" θα είναι περισσότερο από 3 φορές πιο αποτελεσματική για το κλίμα από αυτό το οδικό μέτρο. Με άλλα λόγια, εάν ένας στους τρεις Γάλλους υιοθετούσε κατά μέσο όρο την "Πράσινη Δευτέρα", ο αντίκτυπος θα ήταν πιο ευνοϊκός για το κλίμα από τη μείωση της μέγιστης ταχύτητας κατά 20 km/h.

Ένα άλλο παράδειγμα είναι ότι [η εγχώρια \(Γαλλία\) εναέρια κυκλοφορία εκπέμπει περίπου 5 εκατομμύρια τόνους CO₂ ετησίως](#). Έτσι, η μείωση των εκπομπών που προκύπτουν από το σενάριο της "Πράσινης Δευτέρας" είναι περίπου ισοδύναμη με εκείνη όλων των πτήσεων εσωτερικού στη Γαλλία.

Τα αποτελέσματα αυτά δεν προκαλούν έκπληξη υπό το φως των διατομεακών συγκρίσεων από το γραφείο μελέτης [Carbone 4: η πιο αποτελεσματική "ατομική χειρονομία" για το κλίμα](#) είναι η υιοθέτηση μιας χορτοφαγικής διατροφής μπροστά από τη χρήση ποδηλάτων για σύντομα ταξίδια, carpooling για όλα τα ταξίδια, και δεν πετούν πλέον. Αυτό δεν είναι για να αποθαρρύνουμε τις προσπάθειες στον τομέα των μεταφορών, αλλά μάλλον να

προβληματιστούμε σχετικά με την αποτελεσματικότητα και τη συνέπεια των επιλογών μας, και ιδίως για να υπογραμμίσουμε τη σημασία των τροφίμων μας για το περιβάλλον.

Τρωσ τοπικά;

Δεν θα ήταν καλύτερα να τρώμε τοπικά; Μελέτες που βασίζονται [στην ανάλυση του κύκλου ζωής των τροφίμων](#) δείχνουν ότι ο αντίκτυπος της μεταφοράς στα τρόφιμα είναι σχετικά μέτριος, της τάξης του 5%.

Δεδομένου ότι μέρος της κατανάλωσης τροφίμων είναι ήδη τοπική, και δεδομένου ότι ακόμη και τα τοπικά τρόφιμα πρέπει να μεταφέρονται σε μικρές αποστάσεις, [αυτή η τιμή 5%](#) υπερεκτιμά τη μείωση των εκπομπών που θα προκληθούν από την εντελώς τοπική κατανάλωση.

Έτσι, η υιοθέτηση της "Πράσινης Δευτέρας" θα μείωνε τις εκπομπές πιο σημαντικά από ό,τι μόνο από τα τοπικά προϊόντα. Το ένα δεν εμποδίζει το άλλο προφανώς, ειδικά δεδομένου ότι η κατανάλωση τοπικών έχει άλλα οφέλη, όπως η ενθάρρυνση της κατανάλωσης γαλλικών και εποχιακών προϊόντων.

Οικονομικά οφέλη

[Η έκθεση Quinet](#) (2019) ορίζει το κοινωνικό κόστος ενός τόνου άνθρακα το 2018 σε 56 ευρώ, με στόχο 250 ευρώ ανά τόνο το 2030.

Με τη λήψη μιας ενδιάμεσης αξίας 100 ευρώ ανά τόνο CO₂e, η "Πράσινη Δευτέρα" θα ενέδιδε έτσι ένα ετήσιο κέρδος περίπου 500

εκατομμυρίων ευρώ. Ωστόσο, αυτή η νομισματική αξία είναι ένα πολύ χαμηλότερο όριο, δεδομένου ότι η μείωση της κατανάλωσης κρέατος παράγει πολλαπλά οφέλη [για το περιβάλλον και την υγεία](#), και τα [οφέλη για την υγεία](#) έχει κέρδος γενικά κυριαρχούν σε μεγάλο βαθμό τα έσοδα από τα οφέλη του κλίματος από μια αλλαγή στη διατροφή.

Χρήση γης

Η προηγούμενη αξιολόγηση των κλιματικών επιπτώσεων του σεναρίου της «Πράσινης Δευτέρας» δεν λαμβάνει υπόψη την αλλαγή στη χρήση γης και, ως εκ τούτου, υποτιμά σε μεγάλο βαθμό αυτόν τον αντίκτυπο.

Τα ζωικά προϊόντα απαιτούν πολύ περισσότερες γεωργικές εκτάσεις από τα φυτά. Ωστόσο, υπάρχει ένα "κόστος ευκαιρίας" της αποθήκευσης άνθρακα, ιδίως δεδομένου ότι θα υπήρχαν περισσότερα δάση σε γεωργικές εκτάσεις που δεν χρησιμοποιούνται για την παραγωγή τροφίμων για ζώα και λειμώνες, και επειδή τα δάση έχουν γενικά καλύτερη δέσμευση άνθρακα στο έδαφος και τη βλάστηση.

Σύμφωνα με μια μελέτη που δημοσιεύθηκε στο περιοδικό [Nature το 2018](#), λαμβάνοντας υπόψη αυτό το κόστος ευκαιρίας, ο αντίκτυπος των ζωικών προϊόντων στο κλίμα θα ήταν στην πραγματικότητα 3 ή 4 φορές μεγαλύτερος. Σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες,

συμπεριλαμβανομένης της Γαλλίας, το κόστος αυτής της ευκαιρίας είναι υψηλό και θα επέτρεπε σε μια οικονομία ισοδύναμη με [αρκετά χρόνια κατανάλωσης ορυκτών καυσίμων](#).

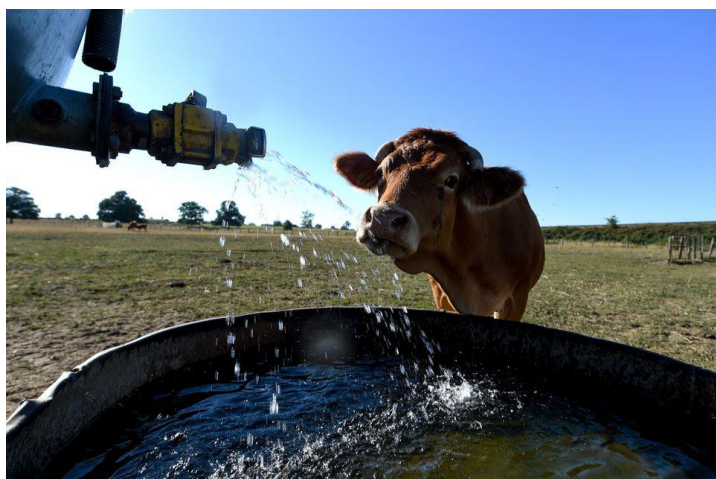
Άλλες περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Σε τοπικό επίπεδο, τα ζωικά προϊόντα είναι επίσης πολύ πιο ρυπογόνα για περιβάλλοντα (νερό, αέρας, έδαφος) από τα φυτικά προϊόντα. Για παράδειγμα, τα μέτρα ευτροφισμού ή οξίνισης [είναι 5 έως 10 φορές πιο σημαντικά](#) για το βόειο κρέας ή το χοιρινό κρέας από ό,τι για τα όσπρια.

Ένα σπάνια αναφερόμενο πρόβλημα περιβαλλοντικής υγείας σχετικά με την κτηνοτροφία είναι η ατμοσφαιρική ρύπανση. Ωστόσο, η γεωργία, και κυρίως τα ζώα με εκπομπές αμμωνίας, θεωρούνται η κύρια πηγή [λεπτών σωματιδίων PM 2,5](#) στην Ευρώπη.

Στο σημερινό πλαίσιο της ξηρασίας, είναι επίσης σημαντικό να θυμόμαστε ότι τα φυτικά προϊόντα καταναλώνουν [πολύ λιγότερο νερό](#) από τα ζωικά προϊόντα. Με την αλλαγή του κλίματος, [η εξάρτηση των τροφίμων μας από τις εισαγωγές για τη διατροφή των ζώων μας](#) αποτελεί κίνδυνο.

Έτσι, η βλάστηση της διατροφής μας θα βελτιώσει σημαντικά [τη βιωσιμότητα των γεωργικών συστημάτων μας](#).

Μια αγελάδα πίνει νερό στο Vinois στις 5 Αυγούστου, ενώ προβλέπεται ένα κύμα ζέστης τις επόμενες ημέρες.

*Photo Jean-François Monier.
AFP*

Αλλαγή συνηθειών

Εν ολίγοις, [ο αντίκτυπος της παραγωγής κρέατος στο περιβάλλον είναι σημαντικός](#).

Σε ένα πλαίσιο πολιτικής αδράνειας, που καταδεικνύεται από την αποτυχία του οικολογικού πρασίνου της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής και του κλειδώματος του γεωργικού μας συστήματος, φαίνεται απαραίτητο να δράσουμε κατ' απαίτηση και να αλλάξουμε τις διατροφικές μας συνήθειες.

Αλλά οι συνήθεια είναι επίμονη, και η αντίσταση στην αλλαγή [ενισχύεται από τους κοινωνικούς κανόνες](#), καθώς επίσης και από το μάρκετινγκ. Επίσης, δεν διαθέτουμε γνώσεις σχετικά με το μαγείρεμα των λαχανικών, συμπεριλαμβανομένων των [δυνατοτήτων των οσπρίων](#).

Σε αυτό το πλαίσιο, είναι επείγον όλοι να συνειδητοποιήσουν ότι η διατροφή τους είναι ένας [σημαντικός μοχλός](#) για τον πλανήτη. Η "[Πράσινη Δευτέρα](#)", προτείνοντας μια εθελοντική, συλλογική και παιχνιδιάρικη προσέγγιση της βλάστησης των τσιμέντων μας - με ατομική παρακολούθηση που προτείνεται ως μέρος ενός ερευνητικού πρωτοκόλλου - μας καλεί να αμφισβητήσουμε τις διατροφικές μας συνήθειες, ένα απαραίτητο βήμα πριν από την αλλαγή.

Πηγή: <https://theconversation.com/> 27 Σεπτεμβρίου 2020

Μετάφραση-Προσαρμογή- Επιμέλεια

Ιωάννα Ντίνου

Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης ΔΔΕ Γ' Αθήνας